

POLITIEK DER ARTSEN EN ARTSENPOLITIEK. — Onder dit opschrift bespreekt SCHWALBE in een belangwekkend opstel in de *Deutsche med. Wochenschr.* van 19 December 1918 de houding, die de geneeskundigen hebben aan te nemen in den nieuwen tijd. Wij moeten allen, zegt hij, ons nog meer doordringen van maatschappelijk willen. „Der Ueberkapitalismus wird des Menetekels, dass die Revolution an seine Tore geschrieben hat, eingedenk bleiben, und mit oder gegen seinen Willen wird eine gerechte Grenze für die Profitforderungen des Unternehmers gezogen werden”. De arbeider, met lichaam en geest, zal een grooter aandeel in de maatschappelijke goederen moeten verkrijgen. De geestelijke burger moet niet langer, door te meenen, dat hij het wel stellen kan, en daarom voor de rest onverschillig mag zijn, de leiding der zaken overlaten aan de plutocratie en de staatkundig bevoorrechte standen. In het bijzonder de lieden der geleerde beroepen moeten zich niet bepalen tot hun studievak; een breede blik op de buitenwereld zal ook de studie ten goede komen. De arts moet niet denken, dat het schadelijk zal zijn voor het in hem gestelde vertrouwen, als hij voor zijn staatkundige meening opkomt. Slechts door de onthouding van de burgerij heeft een verblinde regeering ongehinderd in haar dwalingen kunnen voortloopen naar het verderf. En de artsen hebben een groote taak te vervullen bij het wederopbouwen van de maatschappij. Ook in ons land is hierop reeds door meer dan een onzer geweest. Gewaakt moet worden (en dit is nu niet meer „politiek der artsen” maar „artsenpolitiek”), dat al het goede, waarvoor ook wij hebben te ijveren, niet *ten onzen koste* worde tot stand gebracht. SCHWALBE verlangt niet alleen behoorlijke belooning van de artsen, zoodat dezé niet zinken tot het „proletariaat met hoogen boord”, maar acht het noodzakelijk, dat de vrije praktijk gehandhaafd blijft, daar slechts hierin de grondvoorwaarde voor een met goed gevolg bekroonde behandeling, het vertrouwen, tot haar recht komt. Dus géén staatsgeneeskunde.

PINKHOF.

INGEZONDEN.

ONZE MAATSCHAPPIJ.

I.

Als prof. PEKELHARING spreekt, luistert men gaarne, ook als hij over onze Maatschappij spreekt, die hij vele jaren met volle toewijding diende en aan wier ontwikkeling hij krachtig deelnam. Ik heb aandachtig zijn stukje gelezen, maar kan in de gevolgtrekking, ten besluite van zijn betoog, geen noodzakelijk uitvloeisel van dat betoog zelf zien. Onze Maatschappij zal in de toekomst te veel vakvereeniging worden. Haar belangstelling in algemeene, sociale en wetenschappelijke vraagstukken zou van de daaraan toekomende plaats kunnen worden verdrongen. Het gevaar zou groot zijn, dat velen zich terugtrekken. Daarom moeten wij terugkeeren naar de vroegere Maatschappij; de stoffelijke belangen loslaten, overlaten aan de vereenigingen, die die belangen voor huisartsen en specialisten nu reeds ten deele behartigen. Dan komt er in onze Maatschappij meer gelegenheid voor wetenschappelijk werk. Aldus ongeveer opzet en gevolgtrekking. Scheiding dus.

Prof. PEKELHARING roert de oplossing, die m. i. de voorkeur verdient, niet aan. Een oplossing, die velen met mij hebben aanbevolen en verdedigd; nl. de behartiging van stoffelijk vakbelang en van het hooger geneeskundig belang in één, in onze Maatschappij. Van haar oprichting af stonden standsbelang en wetenschappelijk belang naast elkander in haar statuten. Die standsbelangen hangen met de stoffelijke belangen samen. Onze Maatschappij wees het af zuivere vakvereeniging te worden, maar schiep in haar reorganisatie van 1903 de mogelijkheid om in bepaalde gevallen de functie van vakvereeniging uit te oefenen. De drang der tijden noopte tot een ontwikkeling van die functie, in die mate, dat het overige, niet minder belangrijke werk: het algemeen sociale, het wetenschappelijke, in gevaar kwam. Reglementsherziening op reglementsherziening nam de afdeelingen in

beslag. Wij leefden snel, omdat wij zoo lang ten achter waren gebleven. Het werd velen duidelijk, dat de reorganisatie van 1903 moest worden vervolgd; dat de vakbelangen voor hen, die dagelijks daarbij betrokken, daarvan dagelijks afhankelijk zijn, nog beter moesten worden overwogen en gediend; ten slotte, dat tusschen die vakbelangen onderscheid moest worden erkend, en dat daarenboven onze Maatschappij, haar algemeene beteekenis indachtig, meer tijd moest gaan winnen voor het hooger werk, waartoe zij als vertegenwoordigster der vaderlandsche geneeskunst in den staat verplicht is. Vanzelf groeide hieruit de eisch tot verdeling van arbeid. Naast dien eisch bleef echter de behoefte aan samenblijven, in één vereeniging, krachtig bestaan. Nog steeds lijken mij eisch en behoefte het best bevredigd door de te Utrecht in de laatste buitengewone algemeene vergadering aanvaarde afsplitsing van onderdeelen — de organisaties — voor de vakbelangen, maar binnen de Maatschappij.

Ik mis in het stukje van prof. PEKELHARING eenigen bewijsgrond tegen de uitvoerbaarheid, tegen de wenschelijkheid van zoodanige hernieuwing onzer Maatschappij. Een hernieuwing, waarin ik een behoud zie van het oude, tweeledige doel, standsbelang en wetenschappelijk belang beide, alleen ter wille van praktijk wat duidelijker van elkaar gescheiden. En tévens een uitwerking en bevestiging van de reorganisatie van 1903. De organisaties zullen de engere vakbelangen voor haar rekening krijgen; de afdelingsvergaderingen zullen vrij worden en zich aan haar ruimere taak gaan wijden. Hier vinden alle leden elkander; in bijeenkomsten, die niet meer met ziekenfondskwesties overladen zijn. De Maatschappij buiten en rondom de organisaties bevredigt de behoefte aan een geneeskundige academie. Zij blijft met die organisaties één geheel, behoudt haar kracht, haar beteekenis naar buiten. Moge in verdere toekomst een uiteengaan tot de denkbaarheden behooren, voor de naaste toekomst acht ik scheuring noodlottig voor den Nederlandschen geneeskundigen stand.

De invloed van onze Maatschappij is sinds 1903 toegenomen. Haar vertogen tot de regeering hebben invloed; haar raad wordt veel meer ingewonnen. De Staten-Speciaal, die G. J. MULDER zoo scherpzinnig den Staten-Generaal tegenover stelde, hebben zelden veel op deze laatste vermoegd. Men leze er de secretarissen onzer Maatschappij, bijvoorbeeld HEYE en VAN GEUNS, maar eens op na.

Ik ben voor de toekomst van onze Maatschappij niet zoo bezorgd als prof. PEKELHARING en ik ben niet zoo somber gestemd als dr. DEKKER bij den ingang van het nieuwe jaar. Deze laatste vergist zich bovendien in mijn bedoelingen. Mag ik hem naar het *Tijdschrift*-nummer van 7 December, bldz. 1824, verwijzen? Wat de Maatschappij heeft, is rust en vernieuwde leiding, na de beslissing te Utrecht en de aftreding van het hoofdbestuur. Laat nu niemand onze Maatschappij verlaten en laten zij, die er mistroostig uitgingen, terugkeeren. Zij heeft ons aller hulp noodig en dan komt zij ongetwijfeld ook deze crisis te boven. Zij heeft een sterk gestel.

Ik kan de omstandigheden, waaronder het hoofdbestuur afrad, niet beoordeelen, vóórdat het verslag der vergadering zal verschenen zijn, welke vergadering ik, zooals ik aan den voorzitter schreef, niet bijwoonde, omdat ik niets nieuws meer te berde had te brengen en omdat ik verder geen invloed op de vergadering wilde uitoefenen. De aftreding van een hoofdbestuur op aandrang van een wetgevende vergadering en de wijze, waarop die aftreding wordt uitgelokt en tenslotte uitgevoerd, is van belang voor het wezen eener vereeniging. Te groote gevoeligheid van de zijde der leiders zou in een vereeniging als onze Maatschappij, waar een hoofdbestuur toch zelden te klagen had over gebrek aan waardeering en eerbied van de zijde der algemeene vergadering, het onmisbare recht om door middel eener motie de besturende autoriteit tot aftreden te nopen, kunnen verlammen, ook dan, wanneer een gezond vereenigingsleven uitoefening van dat recht tot plicht maakt. Intusschen deed collega DEELEN goed den dank der Maatschappij nog eens te brengen aan de mannen, die haar naar hun beste inzicht, met opoffering van zooveel tijd, dienden.